

Zag je deze crisis aankomen?

MM: "Mijn generatie heeft veel kapot gemaakt. We hebben heel decadent en hoogmoedig geleefd. Eind jaren '80 en begin jaren '90 is er brutaliteit in de maatschappij geslopen. Het postmodernisme beleefde zijn hoogtijdagen, iedereen wilde vooruit kijken, niet achteruit. Alles moest schitteren en er was geen plek voor sentiment, voor moraal. Het geloof verdween en daarmee raakte ook het verhaal kwijt.

Als ik daar iets van zei, was ik een moraalridder. Je mocht niet op de rem gaan staan. Ik denk dat in het gedrag van mensen in West-Europa en Amerika uit die tijd een oorzaak ligt voor de problemen waar we nu mee te maken hebben. Ook veel kunstenaars wilden enkel gaan voor de white cube, voor succes en voor het maken van carrière. Maar dat is niet de bedoeling. Ik denk dat de mens terug moet naar bescheidenheid en dienstbaarheid moet herontdekken."

En wat kun je daar als kunstenaar tegenover zetten?

MM: "Ik heb het schemergebied waar wij ons nu in bevinden altijd voorvoeld. Dat wil zeggen dat ik de schemer, die voorafgaat aan het duister, heb willen bevechten met het tekenen van licht. Dat is in olieverf een genereus palet van lichte pastelkleuren en -tonen, in glas in lood ramen gebruik ik het doorschijnende licht om de binnenruimte 'Heilig' te maken. Want het doorschijnend licht in olieverf en in glas in lood doet goed, overstemt de schemer, is het Duister voor.

De schemer is ook wel de smog van nu; grijs is de kleur van hoogmoed, van globalistische extremen en de narcistische make-up van onze wereldleiders. Als het globalisme betekent dat men geïnteresseerd is in andere culturen, in een ontmoeting, is dat prachtig. Maar als globalisme wordt ingezet voor eigen gewin, voor export, om rijk of beroemd te worden, dan gaat het louter om zelfverrijking."

Is het mogelijk als mens op aarde te leven zonder controle op aarde uit te oefenen?

MM: "Dit is een beetje een vreemde vraag voor mij. Ik zie geen verschil tussen 'organisme mens' en organisme natuur', het is één kosmos. Wij denken de aarde te kunnen controleren, maar de natuurkrachten hebben het laatste woord."

Hoe zouden wij met onze natuur moeten omgaan?

MM: "Voor elke beslissing of maatregel die wij mensen nemen en die dier en of natuur kan schaden, moeten we eerst knielen, ons klein maken en in contact komen met het universum. Daarna kunnen we pas in beraad gaan."

Hoe duister wordt de tijd die komen gaat volgens jou?

MM: "Niet. Het wordt niet duister. Het licht is onderweg. De mannelijke dominantie (erger kan het niet worden met Trump, Poeting, D. Hirst, Erdogan of Jeff Koons,) zal verdwijnen.

De mens wordt bi- en panseksueel. Dat, gekoppeld aan de onvermijdelijke voortgang naar de cyborg-robotica (de samensmelting van mens en robotica, red.), krijgen wij een nieuwe mens. Deels verbouwd, geüpdate in cel en genen, een geest die weer in beweging is; steeds in oefening met onszelf om wezenlijk de liefde en naastenliefde te praktiseren. Voorwaarts!"

Marc Mulders (MM) in gesprek met Lieneke Hulshof.